

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond : 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Binecuvântări zădărnice

(+). Moțiunea agristă dela Carei rămâne un mănunchiu de postulate a căror realizare trebuie să preocupe intens pe orice fiu al bisericii noastre. Formulate în baza unor stări faptice, prevestitoare de rele fatale, ele sunt de-o permanentă și arzătoare actualitate. Îndeosebi desideratul de sub punct 6 al moțiunii e de așa însemnată și gravitate, c'ar trebui să și-l însușiască fără zăbavă toți cei cu iubire față de neamul nostru și viitorul lui, fără deosebire de confesiune. Ne gândim la atitudinea energică ce trebuie să fie luată unanim, de uniți și ortodocși, împotriva înscrierii în noul Cod penal a practicei, vătămătoare de moravuri și pricinuitoare de pagube ireparabile, a avortului medical. Pretenția ca prevederile noului Cod, sub acest raport, să fie în perfectă concordanță cu principiile moralei creștine integrale, se impune de sine, cu inexorabilă necesitate.

Copilul e lucru sfânt. Res sacra puer. Asta știa și o mărturiseau sus și tare până și păgânii de odinioară. Neopăgânii noștri, în special o seamă de medici ce se cred dincolo de orice morală (și cari, în paranteză fie spus, au fost ruși la punct, într-o luminată lucrare, chiar de un medic de seamă, de d. Dr. Nicolae Popa, asistent universitar) nu vreau să mai știe însă nici de imperativele firii atât de bine înțelese de cunințenia bătrână, nici de poruncile conștiinței creștine. Ei vreau mână liberă în provocarea de avorturi. Dar nu vreau, și nu-i îngădui să vrea acest masacru criminal, părinții de bun simț cari în odraslele lor își văd prelungirea și perpetuarea propriei vieți; nu poate permite această fărădelege Biserica, dat fiindcă nou-născuții însemnează în ochii ei noui și noi crainici ai evangheliei lui Hristos; nu se poate împieda, și nu i iertat să se împace, sub pedeapsa sinuciderii, cu suprimarea fetelor pe cale de a veni la lume, neamul însuși, care prin vigoarea și mulțimea fiilor săi trăiește, se întărește, înflorește și realizează veșnicile planuri avute în vedere de Ziditorul care l-a chemat la ființă și i-a hărăzit un rost a parte sub soare, în concertul popoarelor.

Dar chiar și abstrăgând dela aceste considerente generale, în câte cazuri particulare nu se imprimă prin avort atâtea vieți cari ar fi fost menite să fie nepieritoare gloriei literare, științifice, militare, spirituale! De ce crimă față de neamul lor și față de creștinătate și omenime s'ar făcut vinovații părinții atâtor neperitoare luminate, dacă le-ar fi stins, din motive economice sau igienice, încă în sânul rodnic al mamei lor! Să ne gândim numai la câteva cazuri: Seb Bach, unul dintre cei mai mari compozitori ai lumii, e cel mai tânăr dintre opt frați și surori; nemuritorul luptător pentru eliberarea Irlandei, Daniel O'Connell, vine într-o familie cu zece odrasle; fizicianul de renume Fraunhofer e al zecelea copil al unor părinți săraci, ca și sf. Hildegard. Napoleon e al optulea între frați, Sf. Teresa de Lisieux e al noulea copil, ca și celebrul episcop englez Vaughan. Sf. Clemente Hofbauer și muzicianul Haydn ai doisprezecelea; sf. Ignățiu de Loyola și Fenelon ai treisprezecelea; Alban Stolz șasesprezecelea, Benjamin Franklin al șeptesprezecelea; Sf. Ecaterina de Siena a douăzeci și treia odrasla familiară.

Nu mai continuăm. Sapienți sat! Avortul e o crimă, și cei ce-l favorizează stranii cumularzi de crime. — Cumplite revelații ne mai așteaptă de aici încolo zădărnice!

In slujba neamului

Memoriu în chestiunea readucerii Românilor desnaționalizați în patrimoniul național, înaintat guvernului

de Dr. Alexandru Rusu
episcopul Maramureșului

Implinim azi mălme al doilea deceniu în „România Mare”. Cu treabă și fără treabă, am cheltuit în acest timp energii imense și ne-am sbătut cu multe de toate. Am lăsat mereu, mereu, dacă nu uitată, apol de sigur pe al... treilea plan, o problemă națională de covârșitoare importanță: nu ne-am interesat de frații, pe cari vitregia vremilor l-a rupt din trupul neamului nostru, făcându-i să-și uite graiul și să-și lase părăsite bisericile strămoșești.

Această dureroasă neglijență a cărmuirilor noastre este cu atât mai vinovată, cu cât era mai ușor de găsit o soluție echitabilă și eficace a problemei. Și era! În repețite rânduri, conducătorii Bisericii noastre au atras atențiunea asupra ei cu toată stăruința. Memoriile înaintate de ei diferitelor guverne stau mărturie. Mărturie șiosândă în același timp, pentru cei cari nu le-au dat urmare.

Astăzi se trezește din nou vechea durere. Biserica noastră își face din nou datoria. Prezintă guvernului studii temeinice și propune soluții practice. — Deosebit de interesant, între acestea, memoriul înaintat de către Preasf. Alexandru al Maramureșului. Bun cunoscător al întregii probleme, P. S. Sa cuprinde în câteva puncte, pe cât de scurte pe atât de luminoase și precise, întregul plan de acțiune. Singurul ducător la scop. — Il publicăm în întregime, în speranța că măcar de-acum înaltele cărmuirile noastre se vor milostivi a trece dela vorbe la fapte. — Iată memoriul:

Mulțumind Onoratalui Minister al Instrucțiunii publice și al Cultelor pentru sollicitudinea ce arată față de această chestiune de capitală importanță pentru toți Români desnaționalizați și în mod deosebit pentru cei de pe frontiera către Ungaria, între cari sunt a se înșira și Români desnaționalizați din Eparhia Noastră a Maramureșului — Vă arătăm în cele ce urmează sugestiile unui Chiriarh dela fața locului, cu mult interes pentru această cauză eminentamente națională. — Ele sunt următoarele:

1. Înainte de toate credem a fi înomnis necesar, ca acțiunea să fie cât mai bine organizată, angajându-se în serviciul ei tot ce poate contribui efectiv la scopul urmărit și ținându-se mereu la suprafață ca o chestiune ce trebuie înscrisă în programul tuturor guvernelor țării.

2. Alături de școală și în anumit sens chiar cu precădere față de ea, rolul covârșitor în această chestiune revine bisericii, căreia trebuie să i-se pună la îndemână toate mijloacele de ordin moral și material pentruca sfârșirile ce depune în această direcție să nu

mai fie stânjenite de greutatea de această natură.

3. Primul și cel mai însemnat ajutor ce i-se poate da bisericii noastre de aici în această direcție este ca — cel puțin până la o radicală prefacere a spiritului colectiv din chestiune — să se oprească formal, ori măcar să nu fie încurajată pe nici o cale, acțiunea profund păgubitoare a proselitismului cultului dominant în țară, pentruca preoșimea acestei biserici să-și poată concentra, scutită de hărțuțeliile provocate de atari acțiuni, toate puterile pentru opera mântuitoare de neam ce i-se cere. Din acest punct de vedere este a se socoti drept o adevărată crimă națională afișarea permanentă — mai nou chiar cu veleități de înfăptuire aproplată — a unei Episcopii ortodoxe, specific proselitiste, în aceste părți, unde vicariatul de începutură (ce pare a fi și hotărât) n'ar avea în județele Satu-Mare și Maramureș — nici chiar după datele exagerat de optimiste și neverificate de nime, prezintate congresului bisericesc recent — decât 47 parohii, cu un număr de credincioși, ce la nici un caz nu trece peste 30 de mil.

4. Pentruca biserica să-și poată împlini misiunea din chestiune este neapărat necesar ca din multele filii cari se administrează cu anevoie și evident, mai mult pe apucate, din centrele parohiale, să poată fi create parohii de sine stătătoare, cărora să li-se dea drept aparte, în stare a se putea dedica integral misiunii sale.

5. Comunităților bisericesti din chestiune să li-se pună la dispoziție, cu precădere, mijloacele materiale necesare pentru construirea de biserici și superedificate parohiale, pentruca realipirea lor de neamul căruia aparțin să nu fie îngreunată de jertfa materială ce, altfel, în mod firesc ar trebui să aducă pentru construirea și înzestrarea acestor așezăminte. Deocamdată, și măcar în aceste părți, să se pună deci capăt distribuirii de ajutoare materiale după considerente de ordin politic de partid, ori chiar de ordin proselitist, împărțindu-se acestea — totdeauna după avizul prealabil al Chiriarhiei — în măsura corespunzătoare și numai după considerentele reclamate de această acțiune.

6. Spre a se spori voia de muncă a preoșilor cari muncesc în acest teritoriu de misiune națională — repetăm, mult mai importantă aici la granița ungară, decât în Seculme, ori la alte granițe — trebuie să se găsească pe seama acestora sesiuni parohiale complete și chiar puțința unei retribuiri aparte (în forma

unei supracote misionare), spre a-l putea avea, în temelul acestora, statornic în postul de veghe ce li-se încredințează și a nu trebui să asistăm la procesul, păgubitor — dar de înfeles —, că muncitorii din acest pământ al sufletelor se cer la beneficii mai proventuoase și — de ce n'am spune-o — cu mai puțină răspundere, chiar când s'ar putea aștepta mai mult dela experiența ce au câștigat pe teren.

7. În sfârșit, pentru a adauge ceva și sub raport școlar — de care n'am ținut să ne ocupăm în detaliu, căzând aceasta în atribuțiile altora —, socotim a fi indicat ca învățătorii din aceste parohii să aparțină, fără nici o excepție, culturii noastre, spre a se putea avea astfel cea mai deplină armonie și solidaritate pe un teren de acțiune, unde totul poate fi primejduit prin neînțelegerile, ori chiar dușmăniile dintre preot și învățător.

Arhleru omagiat. Implinind vârsta de 85 de ani, — pentru vremurile noastre patriarhală, — arhlerul *Ioan Boros* dela Lugoj (la li. Sa ne gândim) presa localnică, mai ales ziarul *Acțiunea* (No 43 din 20 Octomvrie c.) l-a închinat mișcătoare rânduri omagiale. Ceeace a mai făcut din acest prilej și altă lume, din cercuri înalte și din straturi mai umile. Preaven. Ordinariat arhiepiscopesc din Blaj l-a felicitat și el călduros, exprimându-și toată venerația și dorind încă mulți ani acestui ilustru demnitar bisericesc de numele cărui se leagă atâtea realizări respectabile.

Fiul Careilor Mari, hirotonit la 27 Martie 1877, după temelnice studii teologice la univ. din Viena, a rămas în permanență în slujba eparhiei Lugojului. A trecut prin toate fazele vieții preoțești și a urcat toate treptele ierarhice, dela simplu cancelist, apoi administrator parohial, până la prepozitură și arhierie (1922). A fost și este o podoabă a clerului Lugojan. Respectuos și respectat; conștiințios în toate agendele sale până la scrupulozitate; exact la exasperare și documentat până la pedanterie, a știut în totdeauna să fie la înălțimea situației. Deși a avut însărcinări multe și de mari răspunderi, ca puținii alții. Cu toate acestea și-a făcut timp și pentru activitate științifică: 14 lucrări mai mari, tipărite,

din domeniul liturgic și istoriei; 132 studii publicate într-o mulțime de reviste și ziare; alte 20 lucrări istorice; 20 teologice; 31 religioase; 59 discursuri, conferințe etc. în manuscris.

La cel ce-l omagiază pe arhlerul Ioan, vechiu și distins colaborator și al „Unirii”, ne alăturăm și noi: Întru mulți ani încă!

Probleme sinodale

Inferioritatea unei societăți apare nu numai prin superioritatea numerică a aceleia, cu care se aseamănă, ci și dela alte împrejurări cari la început par a fi de puțină însemnătate.

Dacă 'n viața noastră de stat bisericii i-se rezervă locul de cenușereală pe lângă loviturile îndrăznețe și precise date de francmasonii cocoțați în slujbele cele mai înalte, răul trebuie căutat și în neîntrebuițarea acelor mijloace, prin cari s'ar putea răspunde prompt și concentrat acestor lovituri.

Între acele mijloace, cari ar putea ridica prestigiul preoțimii și-ar face un imens și neprețuit bine atât bisericii cât și credincioșilor sunt învățământul religios la cei mici și atracția serviciilor divine la cei mari, îndrumate sigur prin o critică sinceră și obiectivă făcută în sinoadele protopopești.

Astăzi toate tagmele se adună în conferințe profesionale, cu scopul de-a ține pas cu mersul vremii. Corpul didactic în cercurile sale, pe lângă principiile generale de organizare, discută mai ales asupra răsuiței lecției de model, făcută pe rând de toți membrii aceluia cerc. Numai preoții satelor în predarea religiei celor mici să rămână la metoda proprie, bazată numai pe manualul de școală și puterea de memorizare a școlarului ori poate și numai pe bătă, la ajutorul căreia se recurge prea des?

Nu e rar cazul, că ora de religie e uneori prilej de timp liber, fiind preotul împledecat de alte funcțiuni sacre, ori de economie sau de propriile necazuri, iar alteleori chiar timp de groază, căci bleșii copii își așteaptă pe părintele lor cu un bătoiu mare, cât numai la vederea lui se sperie și-și opresc răsufierea.

Deaceea e atât de binevenit momentul, în care dl prof. Ioan Miclea arată însemnăta-rea învățământului religios activ și intuitiv și acum trebuie trecut la fapte. Aceasta înseamnă, ca în sinoadele protopopești, pe lângă alte chestiuni indispensabile, la ordinea zilei să nu se uite a se pune și-o lecție model de catehizare, făcută în școală în prezența preoților, ca împreună să reimprospăteze cele învățate în seminar și adaptate noilor împrejurări, în cari se află.

Cât de mult ar crește dragostea poporului, văzând că preoții se îngrijesc în chip deosebit de sufletul odraslelor încredințate grijii lor, iar pe copii respectul față de preot și încrederea în sine, i-ar apropia de acela, cărui i-se adresează atât de dulce, zicându-i „părinte!”

Tot asemenea dacă se discută serios, liniștit și fără patină, asupra modului, în care un preot sau mai mulți au făcut diferite servicii divine, mai ales sf. liturgie și maslu s'ar putea vedea atâtea lucruri de îndreptat, nu numai la tonul, ce-l întrebuițăm sau modul, în care stăm ori umblăm prin biserică, ci mai ales la mimică, ce în slujbele noastre are un rol foarte important.

Sfânta jertfă ce-o îndeplinim e opera cea mai artistică combinată cu cântări și diverse mișcări, încât nu e indiferent pentru înălțarea sufletului credincioșilor dacă preotul stă răzamat cu coatele pe masa altarului și abia când tace ori șoptește crede să-și continue rândul, modulându-și vocea, ori întocmindu-și hainele, sau însemnându-și pomelnicele și făcând niște mișcări la repezeală, ca să nu zicem de mântuială.

Când aceste observări ni-le facem noi înșine cu bunăvoință și intenția de a învăța și îndrepta fără să ne grăbim înseamnă că bisericile noastre se vor umplea pe încetul și timpul petrecut de credincioși într-o astfel de atmosferă înălțătoare li va ușura și mângâia în necazurile lor.

Deși sinoadele de toamna se pot convoca conferințe în scopul acesta, ori cel puțin să se pregătească lucrurile pentru primăvară, ca

□ □ Foia „Unirii” □ □

Semnificația congresului dela Carei*)

De V. Munteanu

Congresul dela Carei-Mari al Agrului necesită câteva mențiuni, fiindcă el a fost foarte bogat, atât în afirmări din ordinea spirituală, cât și în nuanțe și expresii de natură politică. Față de anul trecut, adunarea „Asociației Românilor Uniți” a fost infinit mai puțin tumultoasă și decorativă, însă mult mai semnificativă și caracteristică pentru spiritul care domnește în cercurile intelectuale din jurul bisericii unite. A fost mai puțin fast, dar maximum

*) Rândurile ce urmează le-a scris distinsul publicist ardelean, d. V. Munteanu și au apărut în „Dimineața” din 1 Nov. 1935. Ne simțim datorii să le reproducem pentru multul adevar pe care îl cuprind. Marea putere morală pe care o reprezintă Biserica noastră; ca și dreptatea ei în lupta pe care e nevoită s'o ducă față de atacurile nedrepte ale „fraților” din cealaltă strană; apoi rostul mare pe care îl împlinește Agrul nostru, găsesc în d. V. M. o mărturie pe cât de elocventă, pe atât de fidedemnă. Dsa nu este fiu al Bisericii noastre. De altă parte, însăși meseria de gazetar pe care o împlinește cu atâta talent, îl face să aibă ochiul deprins cu măsura justă a fenomenelor sociale, pe care le știe aprecia după cuviință. — Din aceste motive, judecata lui merită să fie cunoscută de cât mai mulți. (N. Red.).

de demnitate pe care o poate oferi o manifestație publică. S'a înregistrat puțină ordine de suprafață, în schimb, a covârșit fondul vieții morale al bisericii și al credincioșilor greco-catolici. A lipsit aproape cu desăvârșire acea morgă gravă pe care o impune oficialitatea festivităților noastre până la desgolirea lor de conținut, pentru a se face loc unei atmosfere impunătoare de creștinătate și profunzimi umane.

Biserica unită și-a dovedit la Carei-Mari încăodată *formidabila bază morală și socială* pe care se întemeiază. Într-o vreme când concentrarea maselor în manifestații publice devine tot mai anevoioasă din cauza diversivunilor și a discrepanței vizibile dintre mulțime și pătura conducătoare, Agrul a adunat Duminecă peste 10.000 oameni printr-o simplă convocare lansată cu câteva zile înainte. Au venit țărani, porniți la drum cu traista de merinde dela depărtări de zeci și sute de kilometri și s'au adunat la Carei sute de intelectuali din toate ierarhiile vieții românești, cum n'ar fi putut să întrunească la un loc nici cea mai prodigioasă personalitate. Nici că se poate o dovadă mai elocventă despre legătura trainică și indestructibilă ce există între biserica unită și credincioșii ei, și nu se poate furniza o dovadă mai palpabilă de forța spirituală pe care o exercită Blajul și episcopatele greco-catolice în provincia de peste munți.

An de an, Agrul se afirmă ca o instituție tot mai puternică și cu o ascensiune tot mai remarcabilă în rândurile maselor. Obiectivitatea impune ori cărei cronicar a recunoaște, că la Carei-Mari s'a pus în evidență o realitate ce nu poate fi ignorată de nimeni și a cărei existență se afirmă și trăiește în documentul cel mai neînvinș, al conștiinței.

În ce privește obiectivele congresului, în primul rând trebuie reținut răspunsul dat atacurilor îndreptate contra Vaticanului și a Arhieriei uniți. Răspunsul acesta n'a fost înscris în ordinea de zi, fiindcă Agrul are ca preocupări centrale menținerea și dezvoltarea legăturilor spirituale dintre credincioși și biserică, însă el era așteptat. Adunarea dela Carei a coincisat cu o campanie foarte vehementă împotriva scaunului papal, acuzat că ar sprijini irenditismul maghiar, cu un asalt publicistic împotriva concordatului și cu o serie întreagă de aluzii la adresa episcopilor uniți. Atmosfera de intoleranță, creiată de curentele diversioniste, nu a cruțat nici biserica unită de atacuri. Psihologia anti-minoritară îngustându-se tot mai mult, ea a ajuns până la paradoxul de a căuta vrăjmași în rândurile populației românești de confesiune greco-catolică și de-a imagina acuzații în sarcina unei biserici căreia i-se datorește în bună parte unirea dela Alba-Iulia.

Dar împotriva atacurilor, congresul a

să nu se plardă cu totul terenul de sub picioare.

La vremuri noi, trebuie oamenii noi și mijloace potrivite timpului.

Leonte Oprîș

Pentru unirea religioasă a Răsăritului cu Apusul. În acest scop se fac rugăciuni și se țin conveniri de lămurire asupra punctelor de apropiere și a metodelor de urmat ca dorința să devină lucru împlinit. Drept că, deocamdată, pozitiv și cu bunăvoință în această direcție lucrează aproape numai catolicii. Dar și atâta e un progres însemnat spre mai bine. Și cu vremea sigur se va ajunge la mult mai mult, chiar și din parte ortodoxă.

1. La *Pinsk*, în Polonia, s'a ținut în Septembrie c. un congres de trei zile, discutându-se problemele: „Scopurile și caracterul polemicii cu ortodoxia rusă”; „Sfinții bisericii ortodoxe”; „Clerul catolic și ritul unit”. etc. De notat că acesta e al cincilea congres de acest fel în Polonia, unde se află la patru milioane de ortodocși, cel mai mulți urmași de ai uniților „incorporați” cu cnuta în biserica țaristă. — Tot în vederea revenirii disidenților la Sf. Unire se organizează „Săptămâni de ale Uniții”; la *Varșovia* s'a format de preoți un „Cerc pentru unirea bisericilor”; activează membrii de-al ordinilor religioase: basilian, redemptorist, jesuit, capucin.

2. La *Roma*, în cadrele congresului de Studii Romane, s'au rostit, în fața unui public select, o seamă de conferințe cari tot la problema Răsăritului disident s'au referit. Așa prof. C. Corsanego dela Institutul Oriental a evocat figura impozantă a card. Bessarion, cu vremile ei și frământările religioase de pe atunci; pâr. Placido de Meester, bizantinologul de greutate, a conferențiat despre ceea ce a făcut Roma papală pentru Răsărit prin Colegiul Sf. Atanasie. Rectorul Ateneului Lateranens, pâr. Pio Paschini a stăruit, cu căldură și înțelegere, asupra raporturilor dintre Roma și Bisericile Orientale în decursul vremurilor.

Epocala enciclică *Rerum Orientalium* își dă roadele. Ca de altfel toate idelle și inițiativele ce pleacă de lângă mormântul Sf. Petre.

Știri mărunte

Schimbări la „Farul nou”. Incepând cu No. dela 10 Oct. d. Dr. NICOLAE POPA s'a retras dela conducerea ziarului »FARUL NOU». Incepând deci cu acela număr, ziarul amintit rămâne exclusiv sub direcția d-lui profesor I. Frollo, devenind astfel un organ numai al catolicilor de ritul latin din Vechiul Regat, fără nici o legătură cu biserica română unită.

Noul lăcașuri de închinare. În arhidieceză hărnicia pâr. I. Coman, care a știut să-și entusiasmeze credincioșii și dărnicia lor, a ridicat la *Icelandul Mare* o biserică de toată frumusețea care a fost binecuvântată în 17 Oct. c. de pâr. canonic mitropolitan Dr. Ioan Bălan, cu toată solemnitatea. — În eparhia Clujului, la *Albeștii Bistriței* aceeași sărbătoare a jertfelniciei izbânditoare: P. S. Iuliu a consacrat biserica parohială a pâr. Aurel Socaciu, în cadre nepus de impresionate și în prezența unei mulțimi de peste 5000 persoane, din loc și din jur.

Mai sunt minuni și astăzi! Așa scrie ziarul *Katholische Sonntagsblatt* din Stuttgart în legătură cu constatările făcute bine de curând de ducele Mussolini la Institutul Cottolengo din Torino. În acest institut află adăpost la 8000 de persoane (orfani, schilozi, creștini și personalul care-i îngrijește: călugărițe, preoți, servitorime) fără să aibă alte resurse de venit decât mila creștină. La vederea pixidei în care se adună milele — cheia o are numai pâr. Superior al Casei — și la asigurarea că deși institutul nu capătă nici un fel de ajutor oficial, totuși nici când în ceasurile critice n'a lipsit cel puțin strictul necesar, Ducele n'a putut să nu-și exprime uimirea: »Acum m'am convins că sunt minuni și astăzi!» — Care convingere e a tuturor celor ce de mai multe decenii sunt mărturiile celor ce se întâmplă cu acea »Piccola Casa della Provvidenza».

Sărbătoarea „Agru”-ului în Oieșdea. În ziua de 3. Nov. a. c. păstorii pâr. Coman Ioan din Oieșdea au sărbătorit un an dela înființarea »Agru»-lui. — La orele 3 p. m. în biserica arhiplină pâr. Coman a oficiat »Binecuvântarea Euharistică», la care a luat parte di-

rectorul Ovidiu Hulea, avoc. Dr. Tr. Mărza, d-l Conache și toți intelectualii comunei. La sfârșitul slujbei, d-șoarele Crișanu au cântat admirabil: »O, veniți la lemnul crucii». Apoi președintele, salutând pe oaspeți și deschizând gedința, face o expunere despre activitatea »Agru»-lui în curs de un an. Distinsul orator O. Hulea, timp de peste o oră a vorbit despre »Biserică, credință și minunile dela Lourdes». Spre sfârșitul vorbirii Dșale au mai sosit în biserică, dela Alba-Iulia oaspeții: adv. Emil Oțoiu, adv. Bica Liviu și stud. Aldea Ioan. — Corul copiilor de școală a cântat câteva cântări și rugăciuni, apoi adv. Dr. Tr. Mărza a vorbit despre »Tăria în credință». Se făcuse noapte când pâr. Coman Ioan a mulțumit distinșilor oaspeți pentru bucuria, ce au făcut comunei întregi, și drept recunoștință a recitat cu copiii de școală, rugăciunile dela novena: »Sf. Tereza de pruncul Isus». — Cu sufletul înălțat s'au dus apoi cu toții la casele lor. (Vilu).

Locale. Dumineca viitoare, a IX-a după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Dr. Septimiu Iodoran, prof. de teologie.

— La Seminarul Teologic săptămâna aceasta s'au ținut *exerciții spirituale*, pentru teologi. Conducător al acestor deprinderi sufletești a fost pâr. Dr. Ioan Suciu, prof. de religie la liceul de băeți.

— Întru sărbătorirea *onomastică* *Voevodului Mihai* s'a oficiat în ziua de Sf. Arhangheli, în Catedrală, un Tedeum, pontificat în sobor de preoți, de Il. Sa pâr. Dr. Victor Macaveiu, vicar capitular. La această solemnitate au fost reprezentate toate autoritățile locale: bisericești, școlare, administrative și militare.

Să mai facă școală! Cercurile conducătoare din Sovietia sunt nemulțumite cu ziaristii comuniști. O circulară publicată în oficiul *Pravda* nu face secret din constatarea neplăcută: »Activitatea redacțională suferă mult în urma perpetuelor schimbări ale redactorilor și din cauza culturii și pregătirii lor deficiente. Sunt foarte puțini calificați pentru munca lor și chiar și pregătirea lor politică e zero. Inafară de aceea sunt încărcăți de directorii de ziare cu lucruri cari n'au nimic comun cu ziaristica». Pentru a vindeca acest rău, cerculara din chestie anunță înființarea unor cursuri speciale la

reacționat foarte prompt. D-l Valer Pop, președintele Agrului a consacrat mai bine de jumătate din discursul său, ripostelor. D-sa n'a intrat în detalii, nici n'a coborât răspunsul la o polemică involburată, ci a mărginit ca într'o formă academică să stabilească documentar câteva din contribuțiile catolicismului la biruințele istorice ale poporului român.

Iar biserica reprezentată la Carei prin doi episcopi, s'a atașat imediat la răspunsul atât de miezos al d-lui Valer Pop. Arhiepiscopul dr. Iuliu Hossu a ținut să precizeze că și biserica glăsolește prin riposta președintelui Agrului și că la atacurile atât de nedrepte, cari se îndreaptă împotriva catolicismului, biserica unită răspunde cu dragoste și pâine, supremele simboluri ale creștinătății.

Nu știm ce formă va lua polemica după congresul de Duminecă. În ori ce caz tonul de impresionantă ținută etică, valoarea argumentelor și simbolurile evanghelice cari s'au imprimat răspunsului, îndreptătesc pe deplin observația că moralmente câștigul este de partea celor întruniți la Carei. În asemenea procese, după cum este firesc, nu birurile cel stăpâniți de ură, ci oamenii cari știu să fie creștini și să răspundă creștinește. Nu mai vorbim, că hărțuiala cu biserica Blajului echivalează cu cel mai inutil război care se poate imagina. Dacă mai bine de două secole biserica unită își dovedește rosturile și își verifică, zi

de zi, puternica forță spirituală pe care o reprezintă, fără îndoielă că nici o voință, fie ea ori cât de mare, nu va putea să răstoarne o ierarhie și o credință consfințită definitiv de istorie.

Nu mai puțin adunarea a fost plină de semnificație și în altă ordine. În cuprinsul congresului s'a simțit atât efectul atitudinii guvernului față de problema alegerii de mitropolit al Blajului, cât și preocuparea ca funcțiunea de președinte al Agrului să nu fie politicizată. După cum am lămurit și în reportajul de aspecte transmis telegrafic, din patru episcopi n'au participat decât doi, apoi șase din cărmacii comitetului de direcție al Agrului, persoane de suprafața profesorului Alexandru Borza, vice-președinte al Asociației românilor uniți și Augustin Popa, secretarul general al Agrului, au lipsit de asemeni.

Lucrurile nu pot fi interpretate ca o răfuială a opoziției cu d. Valer Pop. Prezentată astfel situația, ar însemna ca ea să fie cu mult mai exagerată și distanțată de planul unei gândiri superioare. Absențele dela Carei-Mari trebuie înțelese în sensul, că principial se ridică întrebarea, dacă nu este mai potrivit ca președintele Agrului să fie în afară de politica militantă. Atât. Iar întrebarea numai de aici înainte începe să se actualizeze și în măsura în care faptele vor aduce conexiune între dl Valer Pop, președintele Agrului și dl Valer

Pop ministrul liberal. Dacă această conexiune nu se va ivi, problema chiar principial ridicată, își va pierde actualitatea, fiindcă până acum trei săptămâni când la Blaj s'a făcut confuzie între oficialitatea guvernamentală și confirmarea episcopului Nicolescu în scaunul de mitropolit al Blajului.

Atât conducătorii bisericii, cât și lumea laică, nu admit amestecul lătrănic al politicianismului sub nici o formă, recunoscându-se o singură ierarhie: forurile organice ale bisericii catolice. Or, d-lui Valer Pop i-se dăruiește pe lângă simpatia pentru imensele servicii aduse Agrului și răspunderea în calitate de ministru liberal față de încercarea de politicizare a guvernului. Nu exagerăm deci, câtuși de puțin, dacă încreștăm în concluzie generală, că la Carei-Mari planul spiritual și cel politic au luat primul contact ireconciliabil.

Altfel, după cum am explicat mai sus, manifestația Agrului a fost grandioasă. Și nu trebuie să se uite că ea s'a ținut într'un centru de frontieră, însemnând astfel foarte mult și ca manifestație românească.

Citiți și răspândiți

„UNIREA”

ări redactorii vor trebui să participe pe rând ea să-și învețe meseria, iar directorilor de ziare li-se interzice de a mai însărcina pe redactori cu lucruri ce n-au nici în clin, nici în mânec, cu ziaristica. — Așa ceva nici la noi n'ar strica!

Progrese catolice în Jugoslavia.

Fără să aibă ajutorul efectiv al statului, cum îl au »dominanții« de acolo, și chiar și împotriva șicanelor și piedecilor de tot felul, catolicii răz-besc mereu. Înainte și după încheierea Concor-datului. În 20 Octombrie c. arhiepiscopul din Belgrad a consacrat în centrul minier Ravna Reka o splendidă biserică, cea mai frumoasă bi-serică catolică din centrul Serbiei. Totodată se anunță și deschiderea unei case noi a Părin-ților Iezuiți în Ossijec, un oraș cu peste 50 000 locuitori, aproape de frontiera maghiară. Inte-resant că clădirile de-aici le-au fost dăruite de un anumit d. Dr. Ebric, îndată ce în Scupcină se făcuse vorbă că iezuiții ar trebui scoși din țară.

Inc'o poziție câștigată. După mai bine de patru sute de ani de tăcere, în superbele mănăstiri ale ținutului Lofoten din Norvegia Nor-dică răsună iarăși melodiile liturghiei catolice. Zilele trecute s'a slujit pentru primadață în bi-serica ridicată în acele părți, pe o proprietate cumpărată din inițiativa și la stăruințele pâr. Starke, misionar aparținând tagmei călugărești »St. Familie«. E plănuț să se mai zidească o mănăstire, un spital, un pension și o casă de odihnă pentru convalescență.

Lumină târzie; dar totuși lumină.

În 28 Decembrie 1879 trenul personal ce era să treacă podul Firth of Tai (Anglia) s'a pră-bușit în valuri cu toți cei 200 călători din el, dintre cari nici unul n'a scăpat cu viața. Rău-făcătorul care dinamitase în prealabil podul n'a putut fi descoperit. Până acum, în 12 Sept. c. când un anumit Smith-Barrel, fost cantonier, la doaga morții a mărturisit în fața pri-marului local și a unui călugăr că el a comis acea crimă cu gândul să-și răsbune asupra ne-vestei sale necredincioase, despre care credea să va trece atunci cu trenul pe acolo spre Londra. Tot acum s'a aflat și cine a fost eel ce a tăiat cu securea, în 1895, capul soției geambașului parisian Philippe Reynaud: un va-gabond arestat zilele acestea în împrejurimile Lyonului, cu 17 ucideri pe conștiință. Între cari s'a constatat că era și soția lui Ph. Reynaud (mort la un an după ea, sub povara bănelii că el ar fi ucigașul) și mama Sr. Susy din mănăs-tirea »Sacre Coeur« din Chambéry, unde și-a pe-trecut zilele rugându-se ceriului să reabiliteze pe tatăl său, despre a cărui nevinovăție nici când nu s'a putut îndoi, oricât susțineau toate rude-niile contrarul.

Moartă de frică microbilor. E vorba de bogata domnișoară Bartier din Marseille, moartă deunăzi între împrejurări misterioase. Poliția a desvăluit însă secretul în curând. Și iată ce a constatat: numita dșoară citise nu de mult un tratat popular de medicină, care a bă-gat-o în toți sperieții cu grozăveniile microbilor. Ca nu cumva să se infecteze, dânsa mai la urmă s'a păzit până și de mâncare. Și dintr'asta i-a venit sfârșitul: a murit de foame în toată pu-terea cuvântului. Cadavrul său la cântar nu mai arăta decât biete 35 Kilograme.

Cărți & Reviste

Dr. CORIOLAN SUCIU: *Gavril Precup* ca președinte al Societății Meseriașilor din Blaj. Gherla. 1935. Pagini: 23. Preț: 10 Lei.

Om al catedrei și naționalist pe cât de înfăcărât pe atât de luminat, G. Precup a dezvoltat o activitate neobosită și ca președinte al »Societății Meseriașilor din Blaj«. Asta vreme de 17 ani fără întrerupere. Laturea aceasta a preocupărilor și strădaniilor sale o desvăluie

foștul său elev, d. prof. C. Suci, în broșura de față, prin publicarea proceselor verbale ale ședințelor comitetului Societății. — Un grăitor omagiu memoriei celui ce a fost profesorul blăjan G. Precup de pe vremuri.

ONISIFOR Ghibu: Nulitatea concorda-tului dintre România și Sfântul Scaun. — Ex-punerii și încheieri. — Cluj, Ed. »Ardealul«. 1935. Pg. LXII+88. Preț: 40 Lei.

Broșura inaugurează o serie de »Studii și docu-mente privitoare la politica religioasă a României între-gite«. Vor apare în această colecție încă 10 lucrări des-pre »Organizarea bis. a României; Biserici, Culte și Se-cte; Patronatul suprem al Regelui...« ș. a. a. a. cărora titlu și temă se înșiră cu precizie în »Prefață«. — Toate bune și frumoase. Am dori plănutei colecției să creas-că și să înflorească, dacă... Este un dacă. Și anume: dacă s'ar scrie cu totul altfel decât acest prim număr. Dacă s'ar scrie pentru un scop nobil și s'ar lucra cu oarecare temeinicie și cu un dram de respect pentru a-devăr. Calități cari lipsesc cu totul acestei broșuri. Fiind-că e scrisă cu multă patimă și cu prea puțină știință. Se calcă în picioare adevărul, pentru a se putea alimenta ura și vrășmășia între fiii aceluiași neam. Nici știința și nici neamul n'au nimic de câștigat din astfel de trudă, care nu zidește, ci dărâmă. — Adeva, în intențiile auto-rului, vrea totuși să zidească ceva. Și anume: un »Ins-titut de studii privitoare la politica religioasă a Româ-niei«. Institut care de asemenea e anunțat în »Prefață« și al cărui director, firește, n'ar putea fi decât d. Ghibu. Asta ar fi, zicem și noi, ceva »constructiv«. Și director ar fi d. Ghibu. Obiectivul, seninul, savantul, patriotul, desinteresatul domn Ghibu! — Ce frumos!

NICOLAE COLAN: Anuarul XI. al Aca-demiei Teologice »Andrelane« ortodoxe române din Sibiu. 1935. Pagini: 71. Preț?!

Pe lângă datele școlare, cronica anului (1934—1935) și rapoartele despre societatea academică »Andrei Șa-guna« a studenților teologi sibieni, anuarul publicat de pâr. Nic. Colan mai aduce 2 cuvântări și un studiu mai lung: *Metafizica lui Vladimir Solovieff*, de Dr. Nicolae Terchilă (pag. 5—39). În legătură cu acest studiu remarcăm ca o curiozitate (dealtfel caracteristică a scrisului mai nou sibian) că în rândurile ce se ocupă cu gândi-torul original și creatorul filozofiei rusești care a fost V. S., se trece ca peste ceva fără nici o însemnătate peste faptul că acest uriaș al gândirii rusești creștine a fost unit și apostol al unirii religioase cu Roma vâr-hovnicului Petre.

ION BANEĂ: Rânduri către generația noa-stră. Cluj 1935. Pag. 19. Preț: Lei 10.

Articole apărute în mai multe ziare; adunate, re-văzute și refăcute de autor, pentru a da unitate lucrării. Scrise cu entuziasm tineresc, paginile d. I. Baneă ple-dează pentru idealul legionarist al unor »gărzi« cari nu pot fi și idealul nostru.

ÉCHOS D'ORIENT. Revistă trimestrială. Kadıköy — Paris. Nr. 175 (April-Iunie) 1935. Abonament anual: 28 resp. 30, franci fr.

Excelenta revistă orientalistă a Părinților Asump-ționiști se menține la vechiul său nivel înalt. La nu-mărul acesta lucrează autorități ca V. Grumel, V. Lau-rent, M. Jugie, I. Lacombe ș. a., cu temeinice studii de istorie și patologie răsăriteană. Ca de obicei, foarte bogată cronica bisericilor orientale și cea bibliografică.

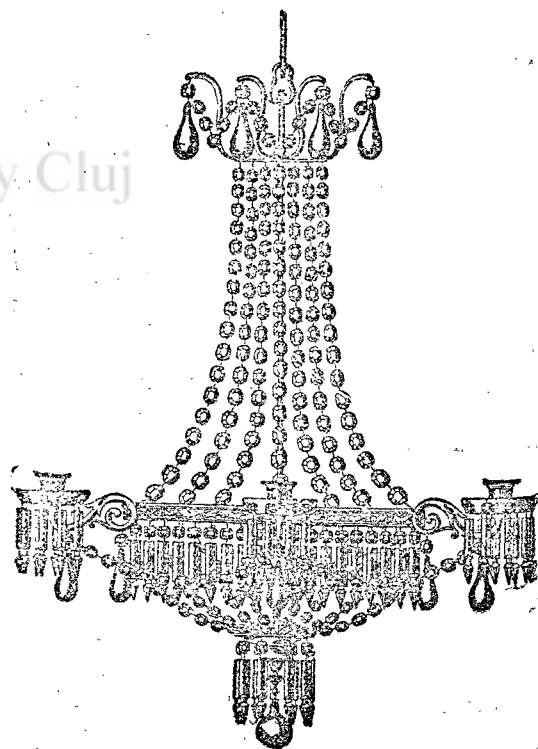
Telefonul »Unirii«

B. Cluj. Noi n'am fost la Maglavit. Probabil nici nu vom merge. Li putem verifica puterea și altfel și anume: judecând efectele pe care le produce în depăr-tare. De exemplu la Cluj, în redacția »Renașterii« pravoslavnice. Ele sunt grozave și crâncene foarte. Fac pe bieții creștini să aiureze, ca bolnavii de lingoare. Unul din ei, începe a se iscăli 0; adică=zero. De sigur pen-tru a-și arăta umilința, sub povara căreia se simte de-a-dreptul destituit. Aceași iscălitură explică însă, în a-celași timp, și toate scălcieturile înșirate în coloane cari, după destinația lor redacțională, nu par a fi închinete hazului. Totuși, singurul lor efect numai acesta poate fi: stărnesc râsul. Căci e caraghios să te înfurii și să înjuri »Unirea«, care, chipurile: »tună și fulgeră împo-triva Maglavitului; «foaie dospitoare de ură și venin împotriva Maglavitului; etc». Asta așa, pe coloane în-tregi; cu toată »Unirea« n-a scris nimic dela sine despre Maglavit. Într'un singur număr a cheltuit pentru el un sfert de coloană: reproducând părerea dlui N. Iorga. Atât. Ori poate tocmai pentru asta »spumegă« atât de cumplit exaltatul nostru »zero«: de ce tăcem? Se prea poate. Așa o fi noua logică Maglaviteană. De sigur, și pentru ea deviza este cea a »sfântului Petru«: »foc și rupe«. Așa o fi!

A. București. Confrății dela »Viitorul« bisericesc (1. XI. 35) nu-s încântați de articolul nostru »Zodia Maglavitului« din No. 42. Li-se pare, că: »Unirea« nu face alta decât »caută cearta cu lumânarea. Nu-și vede de al săi și de ale sale. Mereu ne critică pe noi ortodocșii și încă cu vorbe ce n-ar trebui să iasă din gura și scri-sul unor clerici. Urât, urât de tot!« — Așa să fie? Că scrisul nostru n-o fi totdeauna pe placul Sfinților lor,

asta se poate. Și ne doare. Am fi mai bucurosi, de-o mie de ori, să putem avea totdeauna numai vesti bune din ortodoxia românească. Din nenorocire însă, nu suntem în această situație. Tot mereu suntem siliți să denunțăm și să punem la punct noile atacuri îndrep-tate împotriva noastră din partea »fraților«, cărora noi nu le-am greșit nimica și cărora nu le cerem nimic. Absolut nimic; decât atât: să ne lase în pace. Garantăm, în acest caz, că nu vom mai avea nici o vorbă legănată împotriva lor. Dacă însă vor continua pe coarda dela »congresul național-bisericesc« și dela »congresul cleru-lui ortodox«, ce putem face noi? Putem tăcea? Evident nu. Și dacă vom arăta lucrurile așa cum s'au petrecut, »Viitorul« va spune iarăși: »urit; foarte urit«. Perfect, vom întări noi. *Foarte urit e ceea ce fac și dreg conda-cătorii ortodoxiei împotriva Bisericii noastre.* Noi, cari arătăm faptele lor, nu facem alta, decât o dureroasă datorie. Ceea ce nu-i urit!

P. Rehin. Nu noi am născocit »Zodia Maglavi-tului«. Alții au botezat așa o boală, care face victime tot mai multe pe zi ce trece. — Priviți, de pildă, pe d. Matei. (Nu știți cine e? Ba bine că nu: bărbatul Doamnei Sanda. El în persoană). Cuprins de pomenita boală, Dsa decretează peremptoriu (»Renașterea« din 3. XI) despre congresul Agrului dela Carei: »congresul general din acest an s'a ținut în condițiuni lamentabile«. (A se vedea, de ex. aprecierile dlui V. Munteanu din »foița« acestui număr!). Și iarăși »moțiunea votată băjbăie în toate părțile ei de ură și venin față de Bi-serica noastră«. Așa spune d. Matei despre moțiunea Agrului. A uitat însă, că pe pg. 2—3 al aceluiași număr al »Renașterii« e tipărit raportul general prezentat toc-mai de către luminăția Sa congresului For-ului. Nu mai trebuie să spunem, că Biserica unită e punctul cen-tral al interesului »For-ist«. Și cât e de just apreciat: »Biserica Blajului... legată indisolubil de cele ungurești, așa încât din punct de vedere religios ea se orientează de aici înainte după directive cu totul străine sufletului și tradițiilor românești«. Așa spune, cu candidă neru-șinare, d. Matei însuși, sprijinindu-și înțelepciunea pe aiurelile cunoscute ale lui O. Ghibu. Și totuși are im-prudenta de a-și îndemna cititorii să compare hotărârile »Forului« cu cele dela Carei. — Bine că încep a se ridica »spitale la Maglavit«, cum ne informează același număr al »Renașterii«. E nevoie urgentă de ele!

Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă, în diferite forme fru-moase, pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici se află: Sfeșnice, Or-nate și Rechizite Bisericești, Pra-pori, Odăjdii, Cruci, Cărți, rechizite și imprimate bisericicești, Icoane, Steaguri Pt. Reuniuni, Medalioane, Rozare, elopote, cărți de rugăciuni, Teatre și Monoloage populare și școlare, etc.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.

(1—?)